

**ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԻ ՍՈՒԲՅԵԿՏՆԵՐԸ
ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎԻՃԱԿԻ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ
ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՄ**

Սույն հոդվածում ուսումնասիրության առարկա են հանդիսանում կատարողական վարույթի սուբյեկտները: Քննարկվում է դատական ակտերի հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայության իրավական կարգավիճակը: Որպես առաջարկ ներկայացվում է մասնավոր դատական ակտերի հարկադիր կատարումն ապահովող անձանց ներգրավումը ՀՀ-ում՝ հաշվի առնելով օտարերկրյա առաջավոր փորձը:

Բանալի բառեր՝ *Կատարողական վարույթ, դատական ակտ, դատական ակտերի հարկադիր կատարում, հարկադիր կատարող, մասնավոր հարկադիր կատարող, կատարողական վարույթի սուբյեկտ, պարտապան, պահանջատեր, դատական ակտերի հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայություն, կատարողական թերթ, բանկ, ռստիկանություն:*

Ցանկացած իրավահարաբերություն ձևավորվում է որոշակի սուբյեկտների մասնակցությամբ: Բացառություն չեն նաև կատարողական իրավահարաբերությունները, որոնց սուբյեկտներին անդրադարձ են կատարվել ինչպես տեսական գրականության մեջ, այնպես էլ առանձին նորմատիվ իրավական ակտերում:

Որպես կանոն, կատարողական վարույթի սուբյեկտի էության բացահայտման և նրա իրավական կարգավիճակին առնչվող հարցադրումներին առավել արդյունավետ լուծումներ տալու կարևոր միջոցներից է հանդիսանում այդ սուբյեկտների դասակարգումը: Իսկ նման դասակարգումների վերաբերյալ մասնագիտական գրականության մեջ առկա են տարբեր մոտեցումներ:

Այսպես, ըստ լիազորությունների շրջանակի, կատարողական վարույթի սուբյեկտները դասակարգվում են՝ հանրային իշխանական լիազորություններով օժտված մարմինների և այդպիսի լիազորություններ չունեցող սուբյեկտների: Ընդ որում, առաջին խմբի մեջ մտնում են՝ դատական ակտերի հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայությունը, դատարանները, ռստիկանությունը և պետական իրավասու այլ մարմինները, իսկ երկրորդ խմբում՝ կատարողական վարույթի կողմերը (պահանջատեր և պարտապան), բանկերը, ընթերակաները, կատարողական վարույթին օժանդակող այլ անձինք (փորձագետ, թարգմանիչ և այլն)¹:

Միաժամանակ, ըստ իրավական կարգավիճակի բնույթի, կատարողական վարույթի սուբյեկտները դասակարգվում են նաև՝ ա) հարկադիր կատարման մարմինների, բ) դատարանների, գ) կատարողական վարույթի

¹ St 'u.Воронов Е.Н. Исполнительное производство (заключительная стадия гражданского процесса): Учеб. пособие.- Курск, 2014. էջ 21:

կողմեր (պահանջատեր և պարտապան), դ)կատարողական վարույթի պատշաճ իրականացմանը օժանդակող սուբյեկտներ (ընթերականներ, բանկեր, վարկային կազմակերպություններ, թարգմանիչներ և այլ սուբյեկտներ)¹:

Դատական ակտերի հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայություն.

Դատական ակտերի հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայությունը հանդիսանում է կատարողական վարույթի կենտրոնական սուբյեկտներից մեկը:

«Դատական ակտերի հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ հոդվածով սահմանվում է, որ հարկադիր կատարման ծառայությունը պետական ծառայության հատուկ տեսակ է: Հարկադիր կատարման ծառայությունը գործում է Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարության համակարգում: Այն կազմված է կառուցվածքային ստորաբաժանումներից և տարածքային մարմիններից: Ըստ էության հարկադիր կատարողներին հատուկ ծառայության մեջ ներառելով օրենսդիրը նպատակ է ունեցել իրականացնել նաև հարկադիր կատարողների իրավունքների պաշտպանությունը՝ համապատասխան երաշխիքներ սահմանելու միջոցով²:

Այս առումով, անհրաժեշտ է նաև նկատել, որ «Դատական ակտերի հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն. *«Դատական ակտերի հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայությունը (այսուհետ՝ հարկադիր կատարման ծառայություն) ապահովում է «Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված դատական ակտերի հարկադիր կատարումը»:*

Հարկ է նշել, որ «Դատական ակտերի հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի քննարկվող նորմը մեր կարծիքով ունի որոշակի թերություն այն առումով, որ «Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ հոդվածի համաձայն հարկադիր կատարման են ենթակա ոչ միայն դատական ակտերը, այլ նաև իրավասու մարմնի կողմից ընդունված համապատասխան ակտերը: Հետևաբար կարծում ենք, որ այս առումով պետք է լրացում կատարվի «Դատական ակտերի հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի համապատասխան հոդվածում և հարկադիր կատարման ծառայությունը բացի դատական ակտերի հարկադիր կատարումն ապահովելուց օժտվի այլ իրավասու մարմինների համապատասխան ակտերի հարկադիր կատարումն ապահովելու լիազորությամբ³:

¹ Տե՛ս. **Гладышев С.И.** Исполнительное производство в английском и российском праве. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. М., 2001, 30-35 էջեր:

² Տե՛ս **Чекмарева А.В.** Защита прав человека в исполнительном производстве. /Диссе. на соиск. уч. ст. канд. юрид. наук,- Саратов, -2003, էջ 82:

³ Տե՛ս **И.В. Кириленко, М.Ю. Дымкина, А.А. Игнатенко, Г.Д. Улетова.** К вопросу о правовом статусе органов принудительного исполнения // Защита прав и законных интересов граждан и

Ներկայումս աշխարհի մի շարք երկրներում ընդունված է մասնավոր հարկադիր կատարողների ինստիտուտը: Այսպես, օրինակ՝ Ղազախստանի «Կատարողական վարույթի և դատական կատարողի կարգավիճակի մասին» օրենքով¹, Ուկրաինայի «Կատարողական վարույթի մասին» օրենքով², «Դատական և այլ մարմինների որոշումների հարկադիր կատարումն իրականացնող մարմինների և անձանց մասին» օրենքով³, ինչպես նաև Ֆրանսիայի, Իտալիայի, Հունգարիայի, Լեհաստանի, Չեխիայի, Սլովակիայի, Ռումինիայի, Լատվիայի, Լիտվայի, Էստոնիայի համապատասխան օրենսդրություններով սահմանվում է մասնավոր հարկադիր կատարողների ինստիտուտը⁴:

Բնականաբար մասնավոր հարկադիր կատարողի ինստիտուտը, ինչպես ցանկացած իրավական երևույթ, ունի իր թեր և դեմ կողմերը: Մասնավորապես, ընտանեկան, պետական մարմինների մասնակցությամբ և մի շարք այլ իրավահարաբերություններում դատական և այլ ակտերի հարկադիր կատարման լավագույն սուբյեկտը հանդիսանում է պետական մարմինը: Դա է վկայում նաև այն հանգամանքը, որ վերը նշված երկրներից շատերում մասնավոր հարկադիր կատարողներին վերապահված է լիազորություններ միայն որոշակի իրավահարաբերությունների կապակցությամբ:

Մինևույն ժամանակ, պետք է նկատի ունենալ, որ հաճախ դատական ակտերի հարկադիր կատարման ծառայությունը չի կարողանում ցուցաբերել այն արագությունը, մասնագիտական կարողությունները կամ չունի այն նյութական հնարավորությունները, որոնք անհրաժեշտ են կատարողական վարույթի գլխավոր սուբյեկտի համար:

Այդ իսկ պատճառով անհրաժեշտություն է առաջանում գործարար հարաբերություններում մասնավոր լիցենզավորված սուբյեկտների ինստիտուտի ներդրումը, ընդ որում, վերջիններս կարող են հանդես գալ որպես հարկադիր կատարողներ, եթե պարտատերն ու պարտապանը նախապես նման ցանկություն հայտնել են:

Կարծում ենք, որ օրենսդրությամբ նմանատիպ մոտեցումների ամրագրումն արդյունավետ կլինի այն առումով, որ՝

ա) Հայաստան Հանրապետության օրենսդրությունն այս առումով ևս կհամապատասխանեցվի եվրոպական իրավական չափորոշիչներին և կմոտարկվի միջազգային լավագույն փորձին,

բ) բացի պետական հարկադիր կատարման համակարգից, կստեղծվի մեկ այլ այլընտրանքային համակարգ, որը համարժեքորեն համահունչ կլինի, օրինակ, արդարադատություն իրականացնող դատարանին՝ հաշտեց-

организаций: Материалы международной научно-практической конференции. -Краснодар - Сочи, 23-26 мая 2002. – г. Сочи: Кубанский государственный ун-т, 2002. - Часть 1, с. 105:

¹ Տե՛ս https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=30617206#pos=237;-106:

² Տե՛ս http://base.spininform.ru/show_doc.fwx?rgn=86789:

³ Տե՛ս http://base.spininform.ru/show_doc.fwx?rgn=86715:

⁴ Տե՛ս <https://slavdelo.dn.ua/2017/03/04/chastnyie-sudebnyie-ispolniteli-kto-oni-i-chem-budut-zanimatsya/>, http://www.concourt.am/armenian/con_right/4.22-2003/A.V.%20Avakyan.htm:

ման միջոցով վեճերը լուծող առևտրային արբիտրաժին կամ որակավորված հաշտարարին փոխարինելու տրամաբանությամբ,

գ) գործարարական հարաբերություններում կողմերն իրենց ռիսկով ու գործողություններով առավել կանխատեսելի կլինեն դատական և այլ ակտերի կատարման ժամանակ,

դ) կնվազեն կոռուպցիոն ռիսկերը,

ե) հարկադիր կատարման ծառայության մատուցման կապակցությամբ կստեղծվի մրցակցություն, ինչը բնականաբար դրական ազդեցություն կունենա այդ ոլորտում մատուցվող ծառայությունների վրա:

Դատարանները որպես կատարողական վարույթի սուբյեկտներ.

Դատարանները հանդիսանում են կատարողական վարույթի հատուկ սուբյեկտ, քանի որ վերջիններս որպես այդպիսին կատարողական վարույթում չունեն այնպիսի իշխանական լիազորություններ (կատարողական վարույթի հարուցում կամ դադարեցում, հարկադիր կատարման միջոցի ընտրություն և այլն), ինչպես դատական ակտերի հարկադիր կատարման ծառայությունը, սակայն վերջիններիս ընձեռված են այնպիսի լիազորություններ, որոնք էականորեն տարբերվում են կատարողական վարույթի մյուս սուբյեկտներին ընձեռված լիազորություններից¹: Կատարողական վարույթը կարգավորող օրենսդրությամբ մի շարք լիազորություններ են դրված դատարանների վրա, որոնցով ապահովվում է կատարողական վարույթի պատշաճ իրականացումը:

Մասնավորապես, «Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» ՀՀ օրենքի առանձին իրավակարգավորումների համակարգային վերլուծությունից բխում է, որ օրենսդիրը հետազոտության առարկա հիմնախնդիրների համատեքստում դատարանին վերապահել է մի շարք լիազորություններ, մասնավորապես, խոսք կարող է գնալ կատարողական թերթ տված դատարանը պահանջատիրոջ կամ պարտապանի դիմումով իրավունք ունի հետաձգելու կամ տարաժամկետելու դատական ակտի կատարումը, փոփոխելու դրա կատարման եղանակն ու կարգը (հոդվ. 22), քաղաքացիապահանջատիրոջ կողմից կատարողական թերթը կատարման ներկայացնելու ժամկետը հարգելի ճանաչված պատճառներով բաց թողնելու դեպքում դատարանը կարող է այն վերականգնել (հոդվ. 23), իրականացնել վճռի կատարման շրջադարձ (հոդվ. 26) և այլ լիազորությունների մասին:

Տեսության մեջ՝ որպես կատարողական վարույթի վերահսկողության լավագույն ձևի վերաբերյալ նշվում է դատարանի՝ հարկադիր կատարողի որոշումների բողոքարկման քննության լիազորությունը²: Անշուշտ, այս կապակցությամբ «Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» ՀՀ օրենքի 28-րդ հոդվածի չորրորդ մասը սահմանում է, որ հարկադիր կատարողի կայացրած որոշումը կարող է բողոքարկվել հարկադիր կատարման

¹ Տե՛ս **Кузнецов Е. Н.** Исполнительное производство Франции. /Дисс. на соиск. уч. ст. канд. юриди. наук, -Екатеринбург, 2004, էջ 69:

² Տե՛ս **Воронов Е. Н.** Исполнительное производство: Заключительная стадия гражданского процесса): Учеб. пособие. -Курск, 2014, էջ 29:

ծառայության մարզային ստորաբաժանման գտնվելու վայրի առաջին ատյանի դատարան կամ վերադատության կարգով որոշումն ստանալու օրվանից տասնօրյա ժամկետում:

Ոստիկանությունը որպես կատարողական իրավահարաբերության սուբյեկտ.

Ոստիկանությունը, ոչ միշտ, սակայն, հաճախ, կատարողական իրավահարաբերություններում հանդես է գալիս որպես սուբյեկտ: Մասնավորապես, այս կապակցությամբ «Ոստիկանության մասին» ՀՀ օրենքի 17-րդ հոդվածը սահմանում է, որ ոստիկանությունը օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերում պարտավոր է օժանդակել հարկադիր կատարման ծառայություններին դատական վճիռների և դատավճիռների կատարումն ապահովելիս:

Կատարողական վարույթի կողմերը.

«Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» ՀՀ օրենքի 7-րդ հոդվածը սահմանում է, որ կատարողական վարույթի կողմերն են՝ պահանջատերը և պարտապանը: Ընդ որում, պահանջատերն այն քաղաքացին կամ իրավաբանական անձն է, Հայաստանի Հանրապետությունը կամ համայնքը կամ օտարերկրյա պետությունը, որի օգտին կամ ի շահ որի տրվել է կատարողական թերթը: Ըստ էության անձը պահանջատիրոջ կարգավիճակ ձեռք է բերում համապատասխան կատարողական փաստաթուղթ ստանալուց հետո միայն. օրինակ՝ մինչև կատարողական թերթ ստանալը պահանջատերը անվանվում է պարտատեր պարտավորական հարաբերությունների մեջ:

Պարտապանն այն քաղաքացին կամ իրավաբանական անձն է, Հայաստանի Հանրապետությունը կամ համայնքը կամ օտարերկրյա պետությունը, որը կատարողական թերթի համաձայն, պարտավոր է կատարել որոշակի գործողություններ կամ ձեռնպահ մնալ դրանց կատարումից:

Կատարողական վարույթին կարող են մասնակցել երկու և ավելի պահանջատեր կամ պարտապան: Յուրաքանչյուր պահանջատեր կամ պարտապան կատարողական վարույթում մյուս կողմի նկատմամբ հանդես է գալիս ինքնուրույն: Նա կարող է նաև կատարողական վարույթին մասնակցությունը հանձնարարել համամասնակիցներից մեկին:

Կատարողական վարույթի կողմերը իրենց իրավունքները կարող են իրականացնել ինչպես անմիջապես այնպես էլ ներկայացուցչի կողմից: Իսկ անչափահասների, անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ ճանաչված քաղաքացիների իրավունքները և օրինական շահերը կատարողական վարույթում պաշտպանում են նրանց ծնողները (որդեգրողները), խնամակալները կամ հոգաբարձուները, որոնք ներկայացնում են իրենց կարգավիճակը հավաստող փաստաթղթեր:

Ներկայացուցիչները հանդես են գալիս լիազորագրի հիման վրա: Ընդ որում կատարողական վարույթին մասնակցելու լիազորագիրը ներկայացուցչին իրավունք է տալիս ներկայացվողի անունից կատարել կատարողական վարույթի հետ կապված գործողություններ:

Օրենքով ամրագրվում է նաև կատարողական վարույթի կողմերի իրավահաջորդության հարցը: Մասնավորապես, կատարողական վարույթի կողմերից մեկի դուրս գալու դեպքում (քաղաքացու մահ, իրավաբանական անձի վերակազմակերպում, պահանջի զիջում, պարտքի փոխանցում) հարկադիր կատարողը պարտավոր է կատարել նրա փոխարինում՝ օրենքով, դատարանի վճռով կամ պայմանագրով որոշված իրավահաջորդով:

Ընդ որում մինչև իրավահաջորդի գործի մեջ մտնելը կատարողական վարույթի ընթացքում կատարված գործողությունները պարտադիր են իրավահաջորդի համար այնքանով, որքանով դրանք պարտադիր կլինեին իրավահաջորդի կողմից փոխարինված անձի համար:

Բանկերը որպես կատարողական իրավահարաբերության սուբյեկտներ.

«Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» ՀՀ օրենքի առանձին իրավակարգավորումների համադրված վերլուծությունից բխում է, որ բանկերը որպես այդպիսին կատարողական վարույթի ընթացքում հանդես են գալիս օժանդակ սուբյեկտներ: Մասնավորապես, նշված օրենքի 46-րդ հոդվածի համաձայն՝ պարտապանի մոտ դրամական միջոցների առկայության դեպքում պարտապանի հաշիվները սպասարկող բանկը կամ այլ վարկային կազմակերպությունը հարկադիր կատարողի որոշումը ստանալու օրվանից եռօրյա ժամկետում դրանք փոխանցում է հարկադիր կատարման ծառայության մարզային (Երևանի քաղաքային) բաժնի դեպոզիտ հաշվին:

Փորձագետները և թարգմանիչները որպես կատարողական իրավահարաբերության սուբյեկտներ.

«Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածը սահմանում է, որ՝ կատարողական վարույթին կարող են մասնակցել փորձագետներ և թարգմանիչներ: Մասնավորապես, նույն օրենքի 14 և 16-րդ հոդվածների համակարգային վերլուծությունից հետևում է, որ, եթե կատարողական գործողությունների ընթացքում ծագող հատուկ գիտելիքներ պահանջող հարցերի պարզաբանման համար հարկադիր կատարողն իրավունք ունի նշանակել փորձագետ (փորձագետներ), որի վերաբերյալ կայացնում է որոշում, ապա նույն կատարողական գործողությունների ընթացքում հայերենին չտիրապետող կողմերն իրավունք ունեն հրավիրել թարգմանիչ, որի նշանակման վերաբերյալ հարկադիր կատարողը կայացնում է որոշում:

Ընթերակաները որպես կատարողական իրավահարաբերությունների սուբյեկտներ.

«Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» ՀՀ օրենքի 16.1-րդ հոդվածով սահմանվում է, որ պարտապանին պատկանող, սակայն այլ անձանց կողմից զբաղեցրած բնակարանների, շենքերի և շինությունների բացման, զննության, ինչպես նաև պարտապանին պատկանող, սակայն այլ անձանց մոտ գտնվող պարտապանի գույքի առգրավման հետ կապված կատարողական գործողություններին ընթերականների մասնակցությունը պարտադիր է: Ավելին՝ հարկադիր կատարողի նախաձեռնությամբ ընթերականներ կարող են հրավիրվել նաև այլ դեպքերում:

Միաժամանակ, ընթերական կատարողական վարույթով չշահագրգռված՝ Հայաստանի Հանրապետության չափահաս քաղաքացին է, որին հարկադիր կատարողը հրավիրում է մասնակցելու կատարողական գործողությունների կատարմանը՝ հաստատելու համար դրա կատարման փաստը, բովանդակությունը, ընթացքը և արդյունքները: Ընդ որում ընթերական պետք է ունակ լինի լրիվ և ճշտորեն ընկալելու իր ներկայությամբ կատարվող գործողությունները:

Այսպիսով, կատարված ուսումնասիրության արդյունքում կարող ենք ամրագրել, որ կատարողական վարույթի սուբյեկտների իրավական կարգավիճակի բացահայտումն ունի ոչ միայն տեսական, այլ նաև գործնական նշանակություն: Մասնավորապես, արդի զարգացման միտումներն ուղղված են նրան, որպեսզի կատարողական վարույթը կատարելագործվի նաև խիստ մրցակցության միջոցով, երբ դատական ակտերի հարկադիր կատարողը օբյեկտիվ տնտեսական կանոններից ելնելով էլ է նպաստում կատարողական իրավահարաբերությունների կատարելագործմանը: Կարծում ենք, որ այս տեսանկյունից մասնավոր հարկադիր կատարողի ներմուծումը ՀՀ օրենսդրություն միայն կնպաստի այս ինստիտուտի զարգացմանը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. «Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» ՀՀ օրենքը, ընդունվել է 1998թ. մայիսի 5-ին, ՀՀՊՏ 1998.06.15/12(45),
2. «Ոստիկանության մասին» ՀՀ օրենքը, ընդունվել է 2001թ. ապրիլի 16-ին, ՀՀՊՏ 2001.05.31/15(147) Հոդ.378,
3. **Воронов Е.Н.** Исполнительное производство: Заключительная стадия гражданского процесса): Учеб. пособие. -Курск, 2014,432 с.
4. **Гладышев С.И.** Исполнительное производство в английском и российском праве /Дисс. на соиск.уч. ст.канд. юрид.наук. -М., 2001, 368 с.
5. **Кириленко И.В., Дымкина М. Ю., Игнатенко А.А., Улетова Г.Д.** К вопросу о правовом статусе органов принудительного исполнения // Защита прав и законных интересов граждан и организаций: Материалы международной научно-практической конференции. Краснодар - Сочи, 23-26 мая 2002. - Сочи: Кубанский государственный ун-т, 2002. - Часть 1, 635 с.
6. **Кузнецов Е.Н.** Исполнительное производство Франции/ Дисс.на соиск.уч. ст. канд. юрид. наук, -Екатеринбург, 2004, 541 с.
7. **Чекмарева А.В.** Защита прав человека в исполнительном производстве/ Дисс. на соиск. уч. ст. канд. юрид. наук, -Саратов, 2003, 568 с.

ՐՈԲԵՐՏ ԿԱԶԱՐՅԱՆ

Академия государственного управления РА, соискатель

СУБЪЕКТЫ ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО ПРОИЗВОДСТВА. ВОПРОСЫ ПРАВОВОГО СТАТУСА В УСЛОВИЯХ МОДЕРНИЗАЦИИ СОВРЕМЕННОЙ ПРАВОВОЙ СИСТЕМЫ

Предметом обсуждения в настоящей статье являются субъекты исполнительного производства. Рассматривается правовой статус службы, обеспечивающей принудительное исполнение судебных актов. Выдвигается предложение о привлечении в РА

частных лиц, обеспечивающих принудительное исполнение судебных актов, учитывая передовой опыт зарубежных стран.

ROBERT GHAZARYAN

Public Administration Academy of the RA, Applicant

THE SUBJECTS OF ENFORCEMENT LAW: ISSUES RELATED TO THE LEGAL STATUS OF LAW IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY LEGAL SYSTEM MODERNIZATION

Within the given article, the author discusses the subjects of the enforcement law. In particular, the legal status of the service providing the law enforcement of the judicial acts is being discussed. While taking into account the leading experience of the foreign countries, the author suggests, as a recommendation, a possible engagement of private entities as entities providing law enforcement of the judicial acts.

ՀԱՌՄԻՆԵ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

ՀՀ վերահսկիչ պալատի աշխատակազմի
Իրավաբանական վարչության իրավաբան

**ԱՆՁԻ ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԿՅԱՆՔԻ ԱՆՁԵՌՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ ՈՐ-
ՊԵՏ ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՊԱՏՄԱ-
ԿԱՆ ՆԱԽԱՐԴՅԱԼ**

Տեխնիկայի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների զարգացումը պետության առաջ դրեցին նոր խնդիրներ, այն է՝ հստակեցնել անձնական բնույթի տեղեկատվության դերը տեղեկատվական ռեսուրսների համակարգում, որը օգտագործվում է սոցիալական կյանքի տարբեր ոլորտներում, ինչպես նաև դրա պաշտպանության համար համապատասխան միջոցներ ձեռնարկել:

Այդ խնդիրների լուծումը առավել արդյունավետ իրականացնելու համար նախ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ամերիկյան, եվրոպական և այլ երկրների անձնական տվյալների պաշտպանության իրավահարաբերությունները կարգավորող օրենսդրական համակարգերը, որոնք՝ ի սկզբանե հանդիսանալով մասնավոր կյանքի անձեռնմխելիության իրավունքի մաս անցել են պատմական զարգացման միևնույն ուղին:

Բանալի բառեր՝ անձնական տվյալներ, սահմանադրական իրավունք, հիմնարար իրավունք, անձնական կյանքի անձեռնմխելիություն

Մարդու և քաղաքացու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների ժամանակակից տեսականը, որի մի մասը հանդիսանում է նաև անձնական կյանքի անձեռնմխելիության իրավունքը, ոչ միայն իրավական նորմերի այլև իրավագիտակցության պատմական զարգացման արդյունք է:

Անձնական իրավունքները, որոնց թվին դասվում են նաև անձնական կյանքի անձեռնմխելիության իրավունքը, տեղեկատվության ազատությունը, անձնական տվյալների պաշտպանության իրավունքը և այլն, ընդունված է դասել այսպես ասած իրավունքների առաջին սերնդին: «Անձնական իրավունքներ» հասկացությունը նշանակում է սուբյեկտի մոտ այնպիսի չափորոշիչների առկայություն, որը բնորոշում է վերջինիս ինքնությունը, ներքին, ան-